

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Збірник матеріалів

**XXVII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

20 лютого 2025 року

Київ 2025

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. 385 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 26.02.2025)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 20 лютого 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

СЕКЦІЯ

«ТРУДОРЕСУРСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ»

Калініна Світлана,
доктор економічних наук, професор, декан економіко-правового факультету
Маріупольський державний університет;
Воскобойник Василь,
2 курс, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, денна форма навчання,
ОНП «Економіка»
Маріупольський державний університет

СИСТЕМОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ТРАНСФОРМАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ТРУДОРЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІР

Домінантою системних перетворень світового ринку праці на сучасному етапі є людиноцентрична парадигма міжнародної економічної діяльності: з одного боку, об'єктивним процесом, що визначає глобальну спрямованість трансформацій в системі трудових ресурсів, є глобальна криза продуктивності, яка обумовлює прямий зв'язок між рівнем продуктивності праці і місцем країни в системі світового поділу праці; з іншого – наявність глобального трудових ресурсів дефіциту обумовлює перерозподіл робочої сили у світовому масштабі, формує новітні механізми узгодження попиту-пропозиції на ринку праці, надаючи їм екстериторіального характеру і фактично створюючи глобальний контур трудових ресурсів забезпечення.

Відповідно, для будь-якої національної економіки на перший план виходить питання формування конкурентних переваг як засобу рівноправного входження до системи світового господарства, продукування яких лежить у високоінтелектуальній площині: по-перше, конкурентні переваги визначальною мірою обумовлені унікальністю продукту в кожній сфері діяльності, що вимагає високого рівня професіоналізму носіїв здатності до праці; по-друге, характер економічної діяльності на сучасному етапі вкладається в парадигму структурних перетворень інформаційно-технологічного спрямування, що визначає якісні характеристики перспективної потреби у фахівцях відповідного рівня підготовки.

Водночас неоднорідність демографічних трендів у світі на фоні глибоких соціально-економічних та освітніх протиріч спричиняє масштабні міграційні переміщення робочої сили затребуваної якості між країнами і континентами. Можна однозначно стверджувати, що міжнародна міграція на сучасному етапі має трудоверсурсний характер (рис. 1, рис. 2), оскільки всі розвинуті країни, будучи основними країнами призначення мігрантів (рис. 3), у ХХ ст. вичерпали власний демографічний бонус і вимушені залучати робочу силу ззовні.

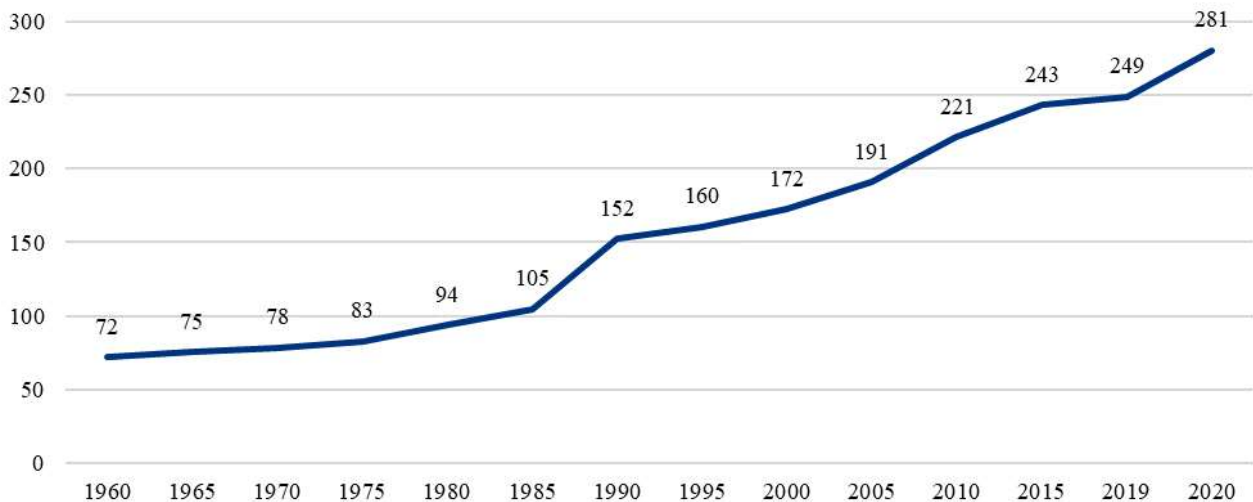

Рис. 1. Динаміка кількості міжнародних мігрантів у 1960-2020 рр., млн. осіб [1, с. 11]

Так, у світі сформувався пул країн постійної імміграції, в основу політики економічного розвитку яких покладено стратегію залучення висококваліфікованої іноземної робочої сили – США, Канада, Австралія, Нова Зеландія; даним шляхом ідуть також Німеччина, Франція, інші розвинуті країни. Зокрема, ситуація вимушеного переміщення внаслідок повномасштабного вторгнення в Україну продемонструвала міграційну ємність зарубіжних країн і зацікавленість держав перебування українських мігрантів у залученні іноземних працівників до місцевих ринків праці.

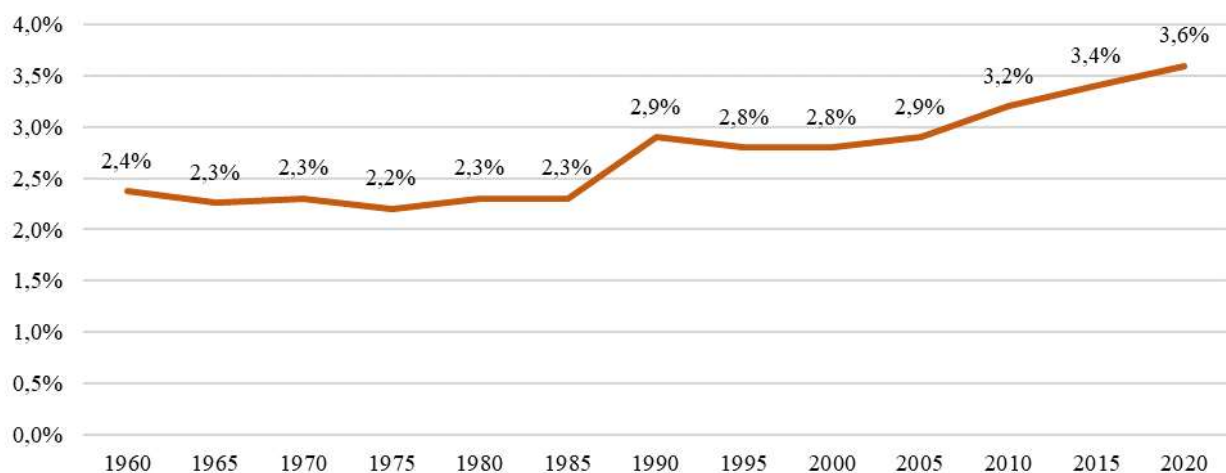
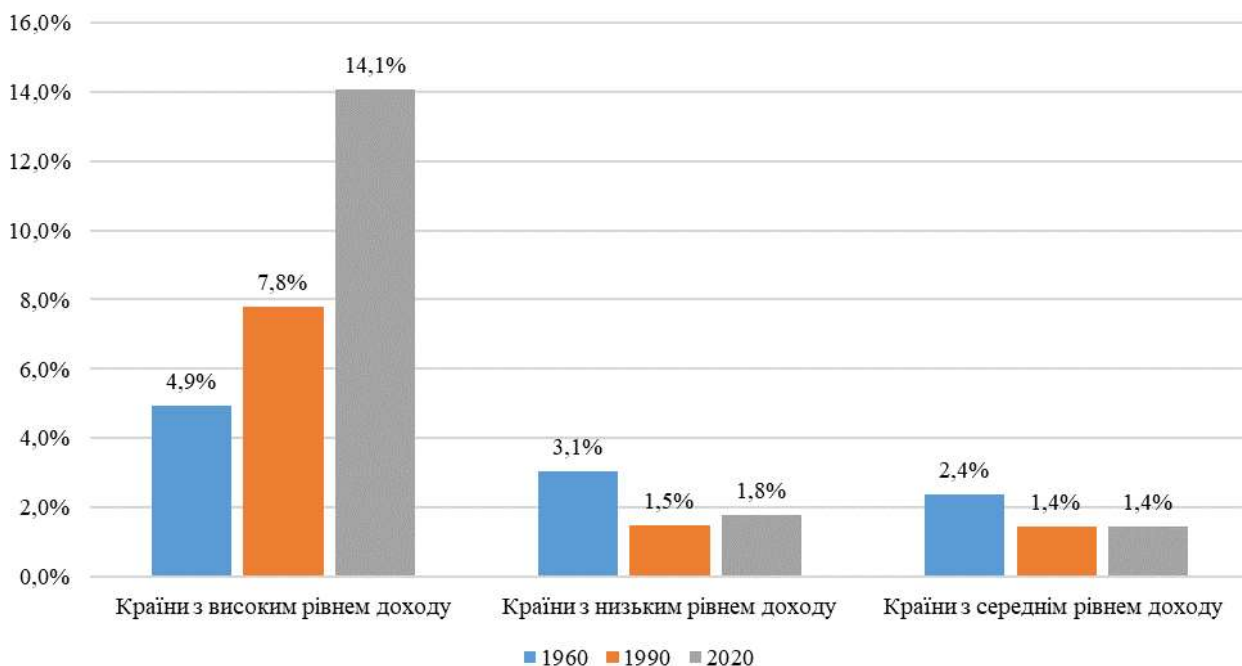

Рис. 2. Частка міжнародних мігрантів у загальній чисельності населення світу, 1970-2020 рр., % [1, с. 21]

Зважаючи на асиметричність та іноді полярність демографічних та освітніх процесів у країнах з різним рівнем економічного розвитку, трудовресурсна залежність розвинутих країн в найближчі десятиліття посилюватиметься, що для країн походження робочої сили формує загрози усталеності відтоку інтелектуального капіталу і утворення новітніх ознак пастки бідності: навіть маючи відповідні освітні можливості, без формування належних умов професійної самореалізації (робочі місця, заробітна плата, інфраструктурна компонента), забезпечення необхідного рівня розвитку для менш економічно потужних країн стане недосяжною метою. Таким чином, вирішення завдання трудовресурсного забезпечення вкладається в комплекс стратегічних завдань економічного розвитку з орієнтацією на уніфіковані стандарти використання здатності до праці у глобалізованому світі.

**Рис. 3. Частка іммігрантів у структурі населення приймаючих країн,
за рівнем доходу (1960 р., 1990 р., 2020 р.), % [2]**

Загалом проблема трудоресурсного забезпечення, маючи системний характер, обумовлює багатокомпонентну мультирівневу структуру регуляторного впливу (на міжнародному, макрорівні, мікрорівні). Трансформація відповідного механізму на країновому рівні повинна відповідати спрямованості глобальних процесів трудоресурсного забезпечення, парадигмальний характер яких обумовлений об'єктивними трендами соціально-економічного розвитку, взаємозалежністю і взаємообумовленістю процесів формування, розподілу і перерозподілу людського капіталу у світовому масштабі.

Література

1. Аналіз міграційної політики країн: орієнтири для України. Проєкт «Візія – 2033: «Збереження і розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиліття». Київ. 2024. 157 с. URL: <https://ampua.org/wp-content/uploads/2024/02/Analiz-migraciynoi-politiki-derzhav-orientiri-dlya-Ukraini.pdf> (дата звернення: 15.12.2023)
2. World Development Indicators (dashboard), World Bank, Washington, DC. URL: <https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/> (дата звернення: 15.12.2023)

Ланська Світлана,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки праці,
в.о. завідувача кафедри економіки праці
Маріупольський державний університет;
Воскобойник Дмитро,
3 курс, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, денна форма навчання,
ОНП «Економіка»
Маріупольський державний університет

**АКТИВНА ПОЛІТИКА НА РИНКУ ПРАЦІ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ КРАЇНИ**

Активна політика на ринку праці (АПРП) являє собою сукупність фінансованих державою заходів, що спрямовані на покращення функціонування ринку праці шляхом стимулювання змін у попиті на робочу силу та її пропозиції, а також процесу їх